

การศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วย
หลักพละ 5 ของผู้บริหารวิทยาลัย สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด
หนองบัวลำภู*

A STUDY OF THE DEVELOPMENTAL COMPONENTS OF HIGHLY
EFFECTIVE HABITS ENHANCED BY THE FIVE SPIRITUAL POWERS
(BALA 5) AMONG ADMINISTRATORS OF VOCATIONAL COLLEGES
UNDER THE OFFICE OF VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION IN
NONG BUA LAMPHU PROVINCE

ศิวกร อินภุษา¹, ประจิตร มหาหิง² และ ยิ่งสรค์ หาพา³

Siwakorn Inphusa¹, Prachitr Mahahing² and Yingrak Hapa³

¹⁻³มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

¹⁻³Mahachulalongkorn rajavidyalay University, Thailand

Corresponding Author's siwakornin@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สังเคราะห์ และยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงที่เสริมด้วยหลักพละ 5 สำหรับผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิเคราะห์เอกสารและการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน จากสาขาการศึกษาระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และการวิจัย เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประเมิน 5 ระดับ ที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้ว กระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การศึกษาวิเคราะห์เอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง และ 2) การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยประสิทธิผลสูงประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญที่สามารถบูรณาการกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ อุปนิสัย 7 ประการ ตามแนวคิดของโควี (1989) และหลักพละ 5 ตามหลักพุทธธรรม โดยเฉพาะองค์ประกอบที่ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมสูงสุดคือ “การกำหนดผลลัพธ์ของการกระทำ” (ค่าเฉลี่ย 4.55) และ “การกลับเลี้ยวให้คมอยู่เสมอ” (ค่าเฉลี่ย 4.52) สำหรับตัวบ่งชี้ย่อยนั้น “การกำหนดวิสัยทัศน์” (ค่าเฉลี่ย 4.60) และ “การพัฒนาด้านสติปัญญา” (ค่าเฉลี่ย 4.55) ได้รับการประเมินในระดับสูงที่สุด ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติอยู่

* Received 1 July 2025; Revised 29 July 2025; Accepted 30 July 2025

ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.15-4.45) ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพในการประยุกต์ใช้จริงในการบริหาร การศึกษา การวิจัยนี้ให้องค์ความรู้ใหม่ในการผสมผสานทฤษฎีตะวันตกกับหลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหารทั้งด้านสมรรถนะและจริยธรรมอย่างสมดุล สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทย

คำสำคัญ: อุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูง, พละ 5, ผู้บริหารวิทยาลัย

Abstract

This study aimed to examine, synthesize, and validate the components for developing highly effective habits enhanced by the Five Spiritual Powers (Bala 5) among administrators of vocational colleges in Nongbualamphu Province. A mixed-methods approach was employed, combining documentary analysis and expert evaluation. The sample consisted of nine experts from higher education, vocational education, and research fields. The research instrument was a validated 5-point rating scale questionnaire. The research process comprised two main phases: 1) analysis of relevant academic documents and 2) expert evaluation of the components' appropriateness. Data were analyzed using descriptive statistics, including means and standard deviations. Findings revealed two key integrated components: Covey's (1989) 7 Habits of Highly Effective People and the Buddhist principle of Bala 5. The most highly rated components were "Begin with the End in Mind" (M=4.55) and "Sharpen the Saw" (M=4.52). Among sub-indicators, "vision setting" (M=4.60) and "intellectual development" (M=4.55) received the highest ratings. Feasibility assessments showed high implementation potential (M=4.15-4.45), indicating practical applicability in educational administration. This research provides novel insights by integrating Western theories with Buddhist principles to holistically develop administrators' competencies and ethics, aligning with Thailand's human resource development strategies.

Keywords: High Effectiveness Habits, Bala 5, College Administrators

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยเฉพาะในภาคการศึกษา องค์การยูเนสโก (UNESCO, 2012) ได้เสนอแนวคิด “สี่เสาหลักทางการศึกษา” (Four Pillars of Education) ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อการปฏิบัติ การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งเป็นแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะที่หลากหลายให้กับบุคลากรในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 4 (SDG 4) ที่เน้น “การศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน” (United Nations, 2015) ทั้งนี้ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ยังได้กำหนดทิศทางการพัฒนาศักยภาพคนไทยอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นให้คนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และมีคุณธรรม ผ่านการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้การบริหารจัดการศึกษาที่บูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับการบริหารเชิงกลยุทธ์

แม้รัฐจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในภาคการศึกษา แต่วิทยาลัยด้านการอาชีวศึกษายังคงเผชิญปัญหาสำคัญหลายประการ เช่น การขาดแรงจูงใจของบุคลากร การพัฒนาวิชาชีพที่ไม่ต่อเนื่อง และการบริหารงานบุคลากรที่ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ., 2565) รายงานว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาเพียงร้อยละ 66 ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามเกณฑ์ขั้นต่ำ ขณะที่อีกร้อยละ 34 ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนช่องว่างในการบริหารจัดการและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวม

กลุ่มผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน มีการตั้งข้อสังเกตว่าผู้บริหารจำนวนไม่น้อยยังขาดแนวคิดหรือกลยุทธ์ที่เน้นการพัฒนา “อุปนิสัยแห่งประสิทธิผลสูง” ตามแนวคิดของ Covey (1989) ที่มุ่งส่งเสริมให้บุคคลมีความคิดเชิงรุก มีเป้าหมายชัดเจน และสามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังขาดการบูรณาการหลัก “พละ 5” ซึ่งประกอบด้วย ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ และปัญญา ตามแนวทางของพุทธธรรม ซึ่งเป็นหลักการสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ นำ (พระธรรมปิฎก, 2542) ดังนั้น การพัฒนาแนวทางหรือองค์ประกอบที่ผสมผสานหลักทั้งสองจึงเป็นสิ่งจำเป็นในยุคที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

จากเหตุผลดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการออกแบบองค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงที่บูรณาการร่วมกับหลักพละ 5 เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้บริหารวิทยาลัยในด้านภาวะผู้นำ คุณธรรม และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในบริบทของการจัดการอาชีวศึกษาระดับจังหวัด ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการยกระดับ

คุณภาพการศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีของประเทศ ผลการวิจัยที่ได้สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานบุคลากรในระดับองค์กร และมีศักยภาพในการขยายผลสู่การกำหนดนโยบายด้านการศึกษาระดับชาติในอนาคต เพื่อสร้างผู้บริหารที่มีอุปนิสัยแห่งความสำเร็จควบคู่กับคุณลักษณะของผู้นำที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักผล 5 ของผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักผล 5 ของผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู
3. เพื่อยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักผล 5 ของผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ทางพุทธนวัตกรรม เป็นกระบวนการที่ผสมผสานวิธีการวิจัยแบบผสมวิธีกับหลักศีลธรรมพุทธที่เข้ากันอย่างลงตัว มุ่งหมายที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่มีประสิทธิภาพ การวิจัยหลากหลายรูปแบบ เพื่ออธิบายความกว้างและความลึกและยืนยันผลการวิจัย (ศิวกกร อินญา, 2567) มีกระบวนการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้เชี่ยวชาญ ที่ใช้ในการยืนยันองค์ประกอบ 9 ท่าน โดยมีคุณสมบัติและประสบการณ์ ดังนี้ เชี่ยวชาญในระดับอุดมศึกษา 4 ท่าน เชี่ยวชาญในระดับอาชีวศึกษา 4 ท่าน เชี่ยวชาญด้านการวิจัยหรือสถิติหรือการวัดผลและประเมินผล 1 ท่าน

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบประเมินระดับ 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อยืนยันความเหมาะสมขององค์ประกอบ มีเกณฑ์การให้คะแนน 4.51-5.00: เหมาะสมมากที่สุด, 3.51-4.50: เหมาะสมมาก, 2.51-3.50: เหมาะสมปานกลาง, 1.51-2.50: เหมาะสมน้อย, 1.00-1.50: เหมาะสมน้อยที่สุด การตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (IOC) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเอกสาร ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี วารสารวิชาการ วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัย รายงานวิจัย หนังสือหรือตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์การคัดเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ร้อยละ 60 ขึ้นไป ขั้นตอนที่ 2 การยืนยัน

องค์ประกอบ โดยผู้เชี่ยวชาญ สร้างแบบสอบถามและส่งให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน เก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ เกณฑ์การยอมรับมีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป (อยู่ในระดับ “เหมาะสมมาก” ขึ้นไป) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ สังเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปองค์ประกอบ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้องค์ประกอบหลักสำคัญดังนี้

1. อุปนิสัยผู้มีประสิทธิภาพสูง 7 ประการ จากการศึกษาแนวคิดของ Adam Grant, 2023; Amy Edmondson, 2024; Angela Duckworth, 2023; Brené Brown, 2023; Cal Newport, 2023; Carol S. Dweck, 2023; Daniel Goleman, 2022; Daniel H. Pink, 2021; Daniel Kahneman, 2021; Daniel Pink, 2022; James Clear, 2022; Jim Collins, 2020; Kim Cameron, 2021; Margaret Heffernan, 2021; Patrick Lencioni, 2022; Simon Sinek, 2019; Stephen R. Covey, 2023; เสียรไชย ยักทะวงษ์, 2564; นวรัตน์ ไชยมภู; วัน เดชพิชัย, 2554; บุษกร วัฒนบุตร, 2567; วรณนิสา หนูวงศ์ และคณะ, 2566; สงกรานต์ จิตสุทธิภากร, 2546; ชนัญญา ไยล่อ, 2560: เป็นพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะนิสัยและวิถีชีวิต โดยมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge), ทักษะ (Skill) และ ทศนคติ (Attitude) อุปนิสัยสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมที่ปรากฏและสามารถพัฒนาได้ผ่านความตั้งใจและการตระหนักรู้ในตนเอง อุปนิสัย 7 ประการ จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคคลให้มีคุณลักษณะและทักษะพื้นฐาน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จและความสุขในชีวิตอย่างยั่งยืน ได้แก่ 1) การคิดเชิงรุก (Be Proactive) ความเชื่อมั่นในตนเองและการกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง 2) การกำหนดผลลัพธ์ของการกระทำ (Begin with the End in Mind) การกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและการมีเป้าหมายในการปฏิบัติงาน 3) การทำสิ่งที่สำคัญก่อน (Put First Things First) การวางแผนปฏิบัติงานและการบริหารเวลา 4) คิดแบบชนะ/ชนะ (Think Win/Win) การสร้างสัมพันธภาพและการยอมรับผลประโยชน์ร่วมกัน 5) เข้าใจผู้อื่น (Seek First to Understand, Then to Be Understood) การรับฟังผู้อื่นอย่างเข้าใจ 6) การผสมผสานพลัง (Synergize) การทำงานเป็นทีม 7) การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw) การฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ

2. หลักพละ 5 จากการศึกษาแนวคิดของ พระไตรปิฎก, 2539; สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต), 2561; พระคันธสราภวังค์, 2552; พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ),

2549 หลักธรรมที่กล่าวถึงพลังภายในที่ช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคง และก้าวหน้า ประกอบด้วยคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ 1) ศรัทธา: ความเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง โดยเฉพาะในพระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์ รวมถึงความเชื่อมั่นในคุณงามความดี ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้บุคคลปฏิบัติธรรมและพัฒนาตนเอง 2) วิริยะ: ความเพียรพยายามความอดสาหัส ในการทำความดี ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองและละเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี 3) สติ: การมีสติรู้ตัวอยู่เสมอ ไม่ปล่อยไหล สามารถควบคุมตนเองและพิจารณาสิ่งต่างๆ ได้อย่างรอบคอบ เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตอย่างมีปัญญา 4) สมาธิ: ความตั้งมั่นของจิต การมีจิตแน่วแน่ ไม่วอกแวก ทำให้สามารถ จดจ่อและดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ปัญญา: ความรู้แจ้งเห็นจริง สามารถแยกแยะสิ่งที่ถูกต้องและสิ่งที่ผิด เข้าใจในเหตุและผล นำไปสู่การตัดสินใจที่ดีและการพ้นจากความทุกข์

3. องค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักผล 5 ของผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วย

อุปนิสัยที่ 1 การคิดเชิงรุก: ความเชื่อมั่นในตนเองและการกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง มีตัวบ่งชี้ 1) การตระหนักรู้และเลือกอย่างมีสติ: การรู้จักพิจารณาและเลือกกระทำสิ่งที่ถูกต้อง เสริมสร้างด้วย สติ, ปัญญา สติทำให้ผู้บริหารตระหนักรู้ในตนเองและสถานการณ์ ปัญญาช่วยแยกแยะและตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม 2) การริเริ่มดำเนินการเชิงรุก: ลงมือทำก่อนโดยไม่รอให้ปัญหาเกิด เสริมสร้างด้วย วิริยะ, ศรัทธา วิริยะเป็นแรงผลักดันให้ลงมือกระทำ ศรัทธาในเป้าหมายหรือสิ่งที่ถูกต้องช่วยสร้างความมั่นใจในการเริ่ม 3) การเรียนรู้และปรับตัวต่อเนื่อง: พัฒนาตนเองจากประสบการณ์และสถานการณ์ เสริมสร้างด้วย ปัญญา, วิริยะ ปัญญาทำให้เข้าใจผลจากประสบการณ์ วิริยะช่วยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการเรียนรู้และ 4) ความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์: ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งบวกและลบ เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สติ ศรัทธาในความถูกต้องช่วยยึดมั่นในคุณธรรม สติช่วยประเมินตนเองอย่างตรงไปตรงมา

อุปนิสัยที่ 2 การกำหนดผลลัพธ์ของการกระทำ: การกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและการมีเป้าหมายในการปฏิบัติงาน มีตัวบ่งชี้ 1) การกำหนดวิสัยทัศน์: การมองเห็นเป้าหมายในอนาคต และกำหนดทิศทาง เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, ปัญญา ศรัทธาช่วยยึดมั่นในอุดมการณ์ ปัญญาช่วยวิเคราะห์อนาคตเพื่อกำหนดทิศทางที่ถูกต้อง 2) เป้าหมายชัดเจน: มีจุดหมายปลายทางแน่นอนในการทำงาน เสริมสร้างด้วย สมาธิ, ปัญญา สมาธิช่วยให้โฟกัสกับเป้าหมาย ปัญญาทำให้เข้าใจลำดับความสำคัญและผลลัพธ์ที่ต้องการ 3) การวางแผนเชิงกลยุทธ์: การวิเคราะห์และวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เสริมสร้างด้วย ปัญญา, วิริยะ ปัญญาสร้างแผนที่เหมาะสม วิริยะทำให้แผนถูกดำเนินการอย่างต่อเนื่องและ 4) การสร้างแรงจูงใจภายใน: การกระตุ้นตนเองให้มีพลังขับเคลื่อนจากภายใน เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, วิริยะ ศรัทธาเป็นแรงบันดาลใจจากคุณค่าภายใน วิริยะขับเคลื่อนให้ลงมือทำตามเป้าหมายไม่หยุดยั้ง

อุปนิสัยที่ 3 การทำสิ่งที่สำคัญก่อน: การวางแผนปฏิบัติงานและการบริหารเวลา มีตัวบ่งชี้ 1) การจัดลำดับความสำคัญของงาน: เลือกทำงานที่สำคัญก่อนเร่งด่วน เสริมสร้างด้วย ปัญญา, สมาธิ ปัญญาช่วยแยกแยะงานสำคัญ สมาธิทำให้จดจ่อไม่วอกแวก 2) การวางแผนระยะสั้นและระยะยาว: คิดล่วงหน้าและวางแผนอย่างเป็นระบบ เสริมสร้างด้วย ปัญญา, ศรัทธา ปัญญาวิเคราะห์การวางแผน ศรัทธาในเป้าหมายช่วยให้มุ่งมั่น 3) การมุ่งเน้นงานสร้างคุณค่าสูงสุด: ทำงานที่เกิดผลลัพธ์คุ้มค่า เสริมสร้างด้วย วิริยะ, ปัญญา วิริยะขับเคลื่อนให้ลงมือ ปัญญาช่วยประเมินคุณค่าของงานและ 4) วินัยและการปฏิบัติตามแผน: ยึดมั่นในแผนงานด้วยความสม่ำเสมอ เสริมสร้างด้วย สติ, วิริยะ สติควบคุมตนเองไม่ให้ออกนอกแผน วิริยะช่วยให้มีความพยายามต่อเนื่อง

อุปนิสัยที่ 4 คิดแบบชนะ/ชนะ: การสร้างสัมพันธภาพและการยอมรับผลประโยชน์ร่วมกัน มีตัวบ่งชี้ 1) กรอบความคิดแบบร่วมมือ: มองเห็นผลประโยชน์ร่วมกัน ไม่แข่งขันอย่างเป็นปฏิปักษ์ เสริมสร้างด้วย ปัญญา, ศรัทธา ปัญญาใช้พิจารณาผลลัพธ์ร่วม ศรัทธาเสริมความเชื่อมั่นในความร่วมมือ 2) คุณลักษณะส่วนบุคคล: เป็นผู้มีวุฒิภาวะเห็นแก่ส่วนรวม เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สติ ศรัทธาในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สติช่วยควบคุมอารมณ์ 3) การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก: สื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เปิดใจรับฟัง เสริมสร้างด้วย สติ, สมาธิ สติช่วยให้รับรู้ผู้อื่น สมาธิช่วยฟังอย่างจดจ่อและ 4) กระบวนการข้อตกลงร่วม: ตกลงร่วมกันอย่างมีเหตุผลและเมตตา เสริมสร้างด้วย ปัญญา, วิริยะ ปัญญาใช้วิเคราะห์ทางเลือก วิริยะในการประคับประคองกระบวนการเจรจา

อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่น: การรับฟังผู้อื่นอย่างเข้าใจ มีตัวบ่งชี้ 1) การฟังอย่างเข้าใจ: การตั้งใจฟังอย่างลึกซึ้ง โดยไม่ตัดสิน และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เสริมสร้างด้วย สติ, เมตตา (นัยในศรัทธา) สติช่วยให้รับฟังโดยไม่ด่วนตัดสินใจ ศรัทธาในคุณค่าของความเข้าใจและเคารพในผู้อื่น 2) การแสดงความเห็นอกเห็นใจ: การเข้าใจและรู้สึกถึงความทุกข์หรือความสุขของผู้อื่น เสริมสร้างด้วย ปัญญา, ศรัทธา ปัญญาช่วยแยกแยะเจตนาและเหตุผลของผู้อื่น ศรัทธาทำให้เห็นคุณค่าของความเมตตา 3) การสร้างความไว้วางใจ: การสร้างความสัมพันธ์ที่มั่นคง ซื่อสัตย์ และเปิดใจ เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สติ, สมาธิ ศรัทธาในความดีและเจตนาดี สติช่วยสื่อสารอย่างรอบคอบ สมาธิส่งเสริมความมั่นคงในพฤติกรรมและคำพูดและ 4) การสื่อสารสองทาง: การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดใจ รับฟังและสะท้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ เสริมสร้างด้วย สติ, ปัญญา สติควบคุมการตอบสนองอย่างเหมาะสม ปัญญาทำให้เข้าใจบริบทและใช้ถ้อยคำสื่อสารได้ตรงประเด็น

อุปนิสัยที่ 6 การผานพลัง: การทำงานเป็นทีม มีตัวบ่งชี้ 1) การยอมรับความแตกต่าง: การเคารพและเปิดใจรับฟังความคิดเห็น มุมมอง และจุดแข็งที่หลากหลายของผู้อื่น เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, ปัญญา ศรัทธาช่วยให้ยอมรับคุณค่าของผู้อื่น ปัญญาช่วยแยกแยะและประเมินความหลากหลายอย่างสร้างสรรค์ 2) การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์: การสื่อสารที่เน้นการ

แลกเปลี่ยนอย่างเข้าใจ เพื่อความร่วมมือที่แท้จริง เสริมสร้างด้วย สติ, ปัญญา สติควบคุมคำพูด ให้นุ่มนวลและเหมาะสม ปัญญาช่วยเลือกวิธีการสื่อสารให้สอดคล้องกับ บริบททีม 3) การสร้างความไว้วางใจในทีม: การเสริมสร้างความมั่นใจและความซื่อสัตย์ระหว่างสมาชิกในทีม เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สมาธิ ศรัทธาในความจริงใจของกันและกัน สมาธิช่วยให้มีความมั่นคง ในการประพฤติตน น่าเชื่อถือและ 4) การบูรณาการจุดแข็งของทีม: การรวมศักยภาพของ สมาชิกแต่ละคนเพื่อสร้างผลลัพธ์ร่วมที่ดีกว่าเดิม เสริมสร้างด้วย วิริยะ, ปัญญา, สมาธิ วิริยะ สร้างความมุ่งมั่นในการทำงานร่วมกัน ปัญญาช่วยมองเห็นจุดแข็ง สมาธิส่งเสริมการโฟกัส ประสานการทำงานร่วม

อุปนิสัยที่ 7 การกลับเลี้ยวให้คมอยู่เสมอ: การฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีตัวบ่งชี้

1) การพัฒนาด้านกายภาพ: การดูแลสุขภาพร่างกาย เช่น การออกกำลังกาย พักผ่อนและ โภชนาการ เสริมสร้างด้วย วิริยะ, สติ วิริยะส่งเสริมความต่อเนื่องในการดูแลร่างกาย สติช่วยให้ รู้ตัวและระมัดระวังในพฤติกรรมสุขภาพ 2) การพัฒนาด้านจิตวิญญาณ: การสร้างคุณธรรม ความสงบ และการเชื่อมโยงกับสิ่งที่มีความหมายในชีวิต เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สมาธิ ศรัทธา เป็นรากฐานของจิตวิญญาณ สมาธิช่วยให้จิตใจมั่นคงและสงบ 3) การพัฒนาด้านสติปัญญา: การเรียนรู้ ฝึกฝน เพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจ เสริมสร้างด้วย ปัญญา, วิริยะ, สมาธิ ปัญญา คือเป้าหมายหลักของการเรียนรู้ วิริยะสร้างความเพียร สมาธิช่วยให้จดจ่อและมีประสิทธิภาพ ในการเรียนรู้และ 4) การพัฒนาด้านสังคมและอารมณ์: การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี การควบคุม อารมณ์ และการเข้าใจผู้อื่น เสริมสร้างด้วย สติ, ปัญญา, ศรัทธา สติช่วยควบคุมอารมณ์ ปัญญา ช่วยวิเคราะห์สถานการณ์สังคม ศรัทธาเสริมแรงศรัทธาต่อความดีในผู้อื่น แสดงผลการยืนยัน องค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการยืนยันการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบ

ที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	Result	$\bar{X}$	S.D.	Result
1)	การคิดเชิงรุก (Be Proactive)	4.45	0.35	Much	4.30	0.40	Much
1.1)	การตระหนักรู้และเลือกอย่างมีสติ เสริมสร้างด้วย สติ,ปัญญา	4.51	0.30	Most	4.40	0.35	Much
1.2)	การริเริ่มดำเนินการเชิงรุก เสริมสร้างด้วย วิริยะ, ศรัทธา	4.40	0.40	Much	4.25	0.45	Much
1.3)	การเรียนรู้และปรับตัวต่อเนื่อง เสริมสร้าง ด้วย ปัญญา, วิริยะ	4.35	0.35	Much	4.20	0.40	Much
1.4)	ความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สติ	4.30	0.40	Much	4.15	0.35	Much
2)	การกำหนดผลลัพธ์ของการกระทำ (Begin with the End in Mind)	4.55	0.25	Most	4.45	0.30	Much

ที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	Result	$\bar{X}$	S.D.	Result
2.1)	การกำหนดวิสัยทัศน์ เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, ปัญญา	4.60	0.20	Most	4.51	0.25	Most
2.2)	เป้าหมายชัดเจน เสริมสร้างด้วย สมาธิ, ปัญญา	4.52	0.30	Most	4.40	0.35	Much
2.3)	การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เสริมสร้างด้วย ปัญญา, วิริยะ	4.45	0.35	Much	4.35	0.40	Much
2.4)	การสร้างแรงจูงใจภายใน เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, วิริยะ	4.40	0.40	Much	4.30	0.45	Much
3)	การทำสิ่งที่สำคัญก่อน (Put First Things First)	4.53	0.30	Most	4.40	0.35	Much
3.1)	การจัดลำดับความสำคัญของงาน เสริมสร้างด้วย ปัญญา, สมาธิ	4.55	0.25	Most	4.45	0.30	Much
3.2)	การวางแผนระยะสั้นและระยะยาว เสริมสร้างด้วย ปัญญา, ศรัทธา	4.51	0.30	Most	4.40	0.35	Much
3.3)	การมุ่งเน้นงานสร้างคุณค่าสูงสุด เสริมสร้างด้วย วิริยะ, ปัญญา	4.45	0.35	Much	4.35	0.40	Much
3.4)	วินัยและการปฏิบัติตามแผน เสริมสร้างด้วย สติ, วิริยะ	4.40	0.40	Much	4.30	0.45	Much
4)	คิดแบบชนะ/ชนะ (Think Win/Win)	4.35	0.35	Much	4.25	0.40	Much
4.1)	กรอบความคิดแบบร่วมมือ เสริมสร้างด้วย ปัญญา, ศรัทธา	4.40	0.40	Much	4.30	0.45	Much
4.2)	คุณลักษณะส่วนบุคคล เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สติ	4.35	0.35	Much	4.25	0.40	Much
4.3)	การสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก เสริมสร้างด้วย สติ, สมาธิ	4.30	0.40	Much	4.20	0.45	Much
4.4)	กระบวนการข้อตกลงร่วม เสริมสร้างด้วย ปัญญา, วิริยะ	4.25	0.45	Much	4.15	0.50	Much
5)	เข้าใจผู้อื่น (Seek First to Understand, Then to Be Understood)	4.40	0.35	Much	4.30	0.40	Much
5.1)	การฟังอย่างเข้าใจ เข้าใจ เสริมสร้างด้วย สติ, เมตตา (นัยในศรัทธา)	4.45	0.30	Much	4.35	0.35	Much
5.2)	การแสดงความเห็นอกเห็นใจ เสริมสร้างด้วย ปัญญา, ศรัทธา	4.40	0.35	Much	4.30	0.40	Much

ที่	องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	Result	$\bar{X}$	S.D.	Result
5.3)	การสร้างควมไว้วางใจ เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สติ, สมาธิ	4.35	0.40	Much	4.25	0.45	Much
5.4)	การสื่อสารสองทาง เสริมสร้างด้วย สติ, ปัญญา	4.30	0.45	Much	4.20	0.50	Much
6)	การผสานพลัง (Synergize)	4.45	0.30	Much	4.35	0.35	Much
6.1)	การยอมรับความแตกต่าง เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, ปัญญา	4.54	0.25	Most	4.40	0.30	Much
6.2)	การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ เสริมสร้างด้วย สติ, ปัญญา	4.45	0.30	Much	4.35	0.35	Much
6.3)	การสร้างควมไว้วางใจในทีม เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สมาธิ	4.40	0.35	Much	4.30	0.40	Much
6.4)	การบูรณาการจุดแข็งของทีม เสริมสร้างด้วย วิริยะ, ปัญญา, สมาธิ	4.35	0.40	Much	4.25	0.45	Much
7)	การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ (Sharpen the Saw)	4.52	0.30	Most	4.40	0.35	Much
7.1)	การพัฒนาด้านกายภาพ เสริมสร้างด้วย วิริยะ, สติ	4.45	0.35	Much	4.35	0.40	Much
7.2)	การพัฒนาด้านจิตวิญญาณ เสริมสร้างด้วย ศรัทธา, สมาธิ	4.53	0.30	Most	4.40	0.35	Much
7.3)	การพัฒนาด้านสติปัญญา เสริมสร้างด้วย ปัญญา, วิริยะ, สมาธิ	4.55	0.25	Most	4.45	0.30	Much
7.4)	การพัฒนาด้านสังคมและอารมณ์ เสริมสร้างด้วย สติ, ปัญญา, ศรัทธา	4.45	0.35	Much	4.35	0.40	Much

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สังเคราะห์ และยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักพละ 5 ของผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักพละ 5 ของผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนที่สอดคล้องกัน ส่วนแรกคืออุปนิสัย 7 ประการ: การคิดเชิงรุก การกำหนดผลลัพธ์ของการกระทำ การทำสิ่งสำคัญก่อน การคิดแบบชนะ/ชนะ การเข้าใจผู้อื่น การผสานพลัง และการลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ ส่วนที่สองคือหลักพละ 5: ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิและปัญญา ที่ทำหน้าที่เสริมสร้างอุปนิสัยแต่ละด้าน การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ยืนยันว่าองค์ประกอบทั้งสองส่วนสามารถบูรณาการ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้บริหารได้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านภาวะผู้นำ จริยธรรม และการบริหารองค์กร

2. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักพละ 5 ของผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบทั้ง 7 อุปนิสัยและหลักพละ 5 พบว่า แต่ละอุปนิสัยมีตัวบ่งชี้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน และสามารถเสริมพลังด้วยหลักพละ 5 ได้อย่างเป็นรูปธรรม ตัวอย่างเช่น อุปนิสัยที่ 1 การคิดเชิงรุก มีตัวบ่งชี้ เช่น การตระหนักรู้และเลือกอย่างมีสติ ซึ่งสามารถเสริมด้วยสติและปัญญา และการริเริ่มดำเนินการเชิงรุก ซึ่งเสริมด้วยวิริยะและศรัทธา อุปนิสัยที่ 7 การปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ มีตัวบ่งชี้ เช่น การพัฒนาด้านสติปัญญา ซึ่งเสริมด้วยปัญญาและวิริยะและการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ ซึ่งเสริมด้วยศรัทธาและสมาธิ การสังเคราะห์ครั้งนี้เน้นการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีตะวันตก (อุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูง) กับหลักธรรมตะวันออก (พละ 5) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดที่สมบูรณ์สำหรับการพัฒนาผู้บริหารในบริบทไทย

3. เพื่อยืนยันองค์ประกอบการพัฒนาอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักพละ 5 ของผู้บริหารวิทยาลัยสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน พบว่า ทุกองค์ประกอบได้รับการยืนยันว่ามีความเหมาะสมในระดับ “มาก” ถึง “มากที่สุด” โดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.30-4.55 โดยเฉพาะการกำหนดผลลัพธ์ของการกระทำ (ค่าเฉลี่ย 4.55) และการปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.52) ได้รับการประเมินสูงสุด ส่วนตัวบ่งชี้อย่างน้อย เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ (4.60) และการพัฒนาด้านสติปัญญา (4.55) มีความเหมาะสมในระดับ “มากที่สุด” ในด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ผลการประเมินอยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.15-4.45 ซึ่งแสดงว่าองค์ประกอบนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในสถานการณ์การบริหารงานอาชีวศึกษา

โดยการวิจัยนี้บรรลุมิติวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้ออย่างครบถ้วน องค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นมีฐานทฤษฎีที่แข็งแกร่งจากทั้งแนวคิดสากลและหลักพุทธธรรม การบูรณาการอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักพละ 5 สร้างสมดุลระหว่างสมรรถนะและจริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผลการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญเพิ่มความน่าเชื่อถือและแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการขยายผลสู่การฝึกอบรมหรือนโยบายการพัฒนาบุคลากรผู้บริหารในระบบการศึกษาอาชีวศึกษาไทย

อภิปรายผล

การวิจัยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ ซึ่งผลการวิจัยสามารถอภิปรายเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีต่างๆ ดังนี้

1) การเปรียบเทียบผลการวิจัยกับงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง 1.1) อุปนิสัยประสิทธิผลสูง 7 ประการ ผลการศึกษา 7 อุปนิสัยตามแนวคิดของ Covey (1989) สอดคล้องกับงานวิจัยของ

Duckworth (2023) ที่เน้นความสำคัญของความเพียร (Grit) ในการพัฒนาศักยภาพบุคคลและ Dweck (2023) ที่เสนอแนวคิดกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ซึ่งสนับสนุนการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยทั้งสองแนวคิดมีความเชื่อมโยงกับอุปนิสัยเชิงรุกและการพัฒนาตนเองในงานวิจัยนี้ นอกจากนี้ การศึกษาของ Sinek (2019) เรื่องการเริ่มต้นด้วย “ทำไม” (Start with Why) ยังสอดคล้องกับอุปนิสัยที่ 2 ที่เน้นการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่ชัดเจน ข้อแตกต่างที่สำคัญคือ งานวิจัยนี้ได้เสริมมิติทางพุทธธรรมผ่านหลักพละ 5 ซึ่งไม่ปรากฏในงานของไควหรือนักวิชาการตะวันตก โดยเฉพาะการบูรณาการ ศรัทธาและสติ เข้ากับการตัดสินใจเชิงรุก ซึ่งสอดคล้องกับงานของพระธรรมปิฎก (2542) ที่เน้นความเชื่อมั่นในหลักธรรมและการมีสติรู้ตัวเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาตนเองและ 1.2) หลักพละ 5 ผลการสังเคราะห์หลักพละ 5 (ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา) สอดคล้องกับงานของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตโต, 2561) ที่อธิบายว่าพละ 5 เป็นพลังด้านทานกิลเลสและเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาจิต และงานของพระธรรมวิสุทธิกวี (2549) ที่เน้นบทบาทของสมาธิและปัญญาในการพัฒนาจิตใจและปัญญา ข้อค้นพบใหม่ที่สำคัญคือการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าหลักพละ 5 สามารถนำไปเสริมสร้างอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงได้อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม เช่น การใช้วิริยะ (ความเพียร) สนับสนุนการริเริ่มดำเนินการเชิงรุก ซึ่งแตกต่างจากงานของ Covey (1989) ที่เน้นเพียงการพัฒนาพฤติกรรมภายนอกโดยไม่ได้ลงลึกถึงการพัฒนาคุณภาพจิตใจ

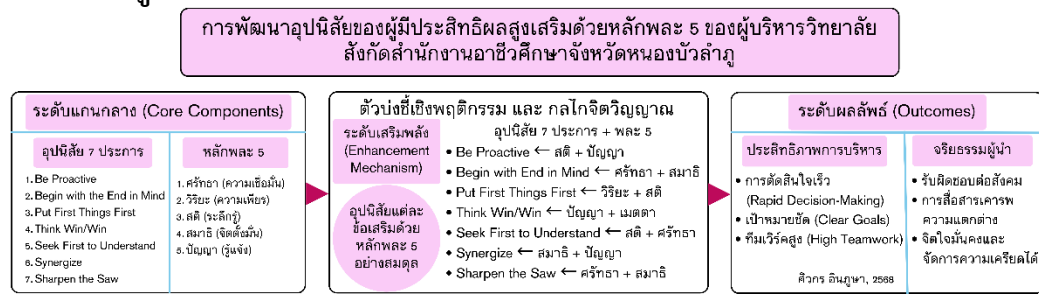
2) การยืนยันองค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบโดยผู้เชี่ยวชาญ 9 ท่าน พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้ ด้านความเหมาะสมทุกองค์ประกอบได้รับการยืนยันในระดับ “มาก” ถึง “มากที่สุด” (ค่าเฉลี่ย 4.30-4.55) โดยเฉพาะการกำหนดผลลัพธ์ของการกระทำ (4.55) และ การปล่อยใจให้คมอยู่เสมอ (4.52) ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Clear (2021) ที่เน้นการพัฒนานิสัยย่อยอย่างสม่ำเสมอ (Atomic Habits) เพื่อไปสู่ความสำเร็จระยะยาว ด้านความเป็นไปได้ ในการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูง (ค่าเฉลี่ย 4.15-4.45) สะท้อนว่าองค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทการบริหารวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Edmondson (2023) เรื่องการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในองค์กร ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ตัวบ่งชี้ย่อย เช่น การกำหนดวิสัยทัศน์ (4.60) ได้รับการยืนยันในระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Collins (2020) ที่เน้นว่าผู้นำที่มีประสิทธิผลต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและสามารถถ่ายทอดสู่องค์กรได้

3. การบูรณาการระหว่างทฤษฎีตะวันตกและพุทธธรรม การวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการผสมผสานแนวคิดอุปนิสัยของผู้มีประสิทธิผลสูงเสริมด้วยหลักพละ 5 สามารถสร้างสมดุลระหว่างสมรรถนะและจริยธรรม ซึ่งเป็นจุดแข็งที่ไม่พบในงานวิจัยอื่นๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคืออุปนิสัยที่ 4 เมื่อเสริมด้วยศรัทธาและปัญญา จะช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นผลประโยชน์ร่วมกันบนพื้นฐานของจริยธรรม ซึ่งต่างจากงานของ Grant (2023) ที่เน้นเพียงทักษะการเจรจาต่อรองเพื่อผลประโยชน์ อุปนิสัยที่ 5 เมื่อเสริมด้วยสติและเมตตา ส่งผลให้การรับฟังและการสื่อสารมี

คุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Goleman (2022) เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ แต่เพิ่มมิติทางจิตวิญญาณที่ลึกซึ้งกว่า ข้อเสนอแนะจากการอภิปรายผลคือ ควรมีการศึกษาต่อยอดในเชิงปฏิบัติการ โดยออกแบบโปรแกรมฝึกอบรมผู้บริหารที่บูรณาการทั้งสองแนวทางเข้าด้วยกัน เพื่อวัดผลลัพธ์เชิงประจักษ์และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะยาว

ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและงานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ โดยมีจุดเด่นที่ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเข้ากับทฤษฎีสากล ซึ่งตอบโจทย์บริบทสังคมไทยและเติมเต็มช่องว่างทางวิชาการที่ผ่านมา การพัฒนาผู้บริหารวิทยาลัยโดยใช้กรอบแนวคิดนี้จะช่วยส่งเสริมทั้งประสิทธิภาพการบริหารและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาอุปนิสัยผู้บริหารตามแนวคิดผู้มีประสิทธิผลสูงร่วมกับหลักพระ 5 สามารถส่งเสริมภาวะผู้นำและการจัดการอย่างมีคุณธรรมได้อย่างเป็นระบบ องค์ประกอบที่พัฒนาขึ้นได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้จริง การบูรณาการหลักพุทธธรรมช่วยเสริมความลึกซึ้งทางจริยธรรมให้กับแนวคิดตะวันตกและตอบโจทย์สังคมไทยได้อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย: ควรออกแบบโปรแกรมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่นำกรอบแนวคิดนี้ไปใช้จริง โดยเน้นการประยุกต์อุปนิสัย 7 ประการร่วมกับหลักพระ 5 อย่างเป็นระบบ การประเมินผลลัพธ์เชิงประจักษ์ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามประสิทธิผลของการพัฒนาสถานศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรที่บูรณาการทั้งสองแนวคิดเข้าด้วยกัน และสร้างกลไกสนับสนุนให้ผู้บริหารสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย: หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารที่เน้นการบูรณาการภูมิปัญญาไทยกับแนวคิดสากล โดยจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมเฉพาะทาง ควรมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดนี้ นอกจากนี้ ควรส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในการพัฒนาผู้บริหารตามแนวทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป: ควรขยายผลการวิจัยสู่กลุ่มผู้บริหารในบริบทอื่น เช่น การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาเอกชน เพื่อประเมินความยืดหยุ่น และประสิทธิภาพของโมเดลในวงกว้าง ควรมีการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการนำแนวคิดไปใช้ การวิจัยเชิงทดลองเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลระหว่างวิธีการพัฒนาแบบดั้งเดิมกับแนวคิดใหม่นี้จะให้ข้อมูลที่มีค่าสำหรับการพัฒนาต่อไป ผลการศึกษาจะนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ชนัญญา ไยล่อ. (2560). *การบริหารตนเองเพื่อประสิทธิผลสูง*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เจียรไชย ยักทะวงษ์. (2564). *การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในองค์กร*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นวรรตน์ ไวชมภู, และ วัน เดชพิชัย. (2554). *การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำ*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุษกร วัฒนบุตร. (2567). *ภาวะผู้นำเชิงบวกในองค์กรสมัยใหม่*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระคันธสาราภิวศ์. (2552). *โพธิปักขิยธรรม*. บริษัทบุญศิริการพิมพ์.
- พระธรรมปิฎก. (2542). *พุทธธรรม* (ฉบับปรับปรุง). มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ). (2549). *การพัฒนาจิต. สร้างสรรค์บุคส์*.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย* (เล่มที่ 14 มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์). มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วรรณนิสา หนูวงศ์, อัญชลี จันทร์แจ่ม, และ ชลิตา วัฒนกรการ. (2566). *บทบาทของภาวะผู้นำต่อความผูกพันในองค์กร*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สงกรานต์ จิตสุทธิภากร. (2546). *ศักยภาพแห่งตน*. สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2561). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์*. (พิมพ์ครั้งที่ 31). โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมมิก.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2565). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษา*. สำนักงาน.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580)*. สำนักงาน.
- Brown, B. (2023). *Dare to lead: Brave work, tough conversations, whole hearts*. Random House.
- Cameron, K. (2021). *Positively energizing leadership: Virtuous actions and*

- relationships that create high performance*. Berrett-Koehler Publishers.
- Clear, J. (2021). *Atomic habits: An easy & proven way to build good habits & break bad ones*. Avery.
- Collins, J. (2020). *Good to great: Why some companies make the leap... and others don't*. HarperBusiness.
- Covey, S. R. (1989). *The 7 habits of highly effective people*. Free Press.
- Covey, S. R. (2020). *The 7 habits of highly effective people: 30th anniversary edition*. Simon & Schuster.
- Duckworth, A. (2023). *Grit: The power of passion and perseverance*. Scribner.
- Dweck, C. S. (2023). *Mindset: The new psychology of success*. Ballantine Books.
- Edmondson, A. (2023). *The fearless organization: Creating psychological safety in the workplace for learning, innovation, and growth*. Wiley.
- Edmondson, A. (2024). *Right kind of wrong: The science of failing well*. Atria Books.
- Goleman, D. (2022). *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ* (25th anniversary ed.). Bantam.
- Grant, A. (2023). *Think again: The power of knowing what you don't know*. Viking.
- Heffernan, M. (2021). *Uncharted: How to navigate the future*. Avid Reader Press.
- Kahneman, D., Sibony, O., & Sunstein, C. R. (2021). *Noise: A flaw in human judgment*. Little, Brown Spark.
- Lencioni, P. (2022). *The five dysfunctions of a team: A leadership fable* (20th anniversary ed.). Jossey-Bass.
- Newport, C. (2023). *Deep work: Rules for focused success in a distracted world*. Grand Central Publishing.
- Pink, D. H. (2021). *Drive: The surprising truth about what motivates us*. Riverhead Books.
- Pink, D. H. (2022). *The power of regret: How looking backward moves us forward*. Riverhead Books.
- Sinek, S. (2019). *Start with why: How great leaders inspire everyone to take action*. Portfolio.
- Sinek, S. (2021). *The infinite game*. Portfolio.

UNESCO. (2012). *Education for sustainable development sourcebook*. UNESCO.

United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. <https://sdgs.un.org/2030agenda>.